

Pedagogische tips

De perfecte manier om over een bepaald onderwerp les te geven bestaat niet. De ideale methode die geschikt is voor alle docenten en leerlingen bestaat evenmin. Toch geven we hier een aantal richtlijnen die voor docenten nuttig kunnen zijn wanneer ze hun lessen samenstellen. De richtlijnen zijn gebaseerd op de ervaringen van onderwijsinstellingen die al jarenlang lesgeven over de Holocaust.

Het onderwijs over de Holocaust is ten gevolge van nieuw onderzoek de laatste dertig jaar enorm veranderd. Die ontwikkeling gaat nog steeds door; deze richtlijnen zijn dus nooit niet het laatste woord over dit onderwerp. Op elk van de onderstaande punten wordt in dit hoofdstuk dieper ingegaan.

- 1 Wees niet huiverig de Holocaust te behandelen
- 2 Sta stil bij de term 'Holocaust'
- 3 Zorg voor een positieve leeromgeving met een actief leerproces en een leerling-gerichte aanpak
- 4 Geef het historisch verhaal een gezicht door feiten en cijfers om te zetten in persoonlijke verhalen
- 5 Gebruik persoonlijke getuigenissen om de geschiedenis bij je leerlingen tot leven te laten komen
- 6 Een interdisciplinaire aanpak zal de leerlingen helpen de Holocaust beter te begrijpen
- 7 Plaats het verhaal in een relevante context
- 8 Geef uitvoerige en evenwichtige informatie over het onderwerp
- 9 Gebruik precieze taal en verwacht van je leerlingen dat zij dit ook doen
- 10 Maak onderscheid tussen de geschiedenis van de Holocaust en de les die je uit die geschiedenis kunt trekken
- 11 Vermijd eenvoudige antwoorden op een ingewikkeld verhaal
- 12 Geef je leerlingen toegang tot de primaire bronnen
- 13 Wijs leerlingen op het feit dat de meeste bronnen over de Holocaust afkomstig zijn van de daders
- 14 Moedig je leerlingen aan tot een kritische analyse van verschillende interpretaties van de Holocaust
- 15 Gebruik geen afschuwelijke beelden
- 16 Vergelijk het leed van een bepaalde groep niet met dat van een andere groep
- 17 Geef je leerlingen de kans kennis te maken met uiteenlopende reacties van de slachtoffers, waaronder verschillende vormen van verzet tegen de nazi's
- 18 Bespreek het joodse volk niet alleen binnen het kader van de Holocaust
- 19 Maak duidelijk dat de Holocaust niet onvermijdelijk was
- 20 Probeer de daders niet af te schilderen als 'onmenselijke monsters'
- 21 Maak onderscheid tussen het daderschap toen en hedendaagse samenlevingen
- 22 Spoor je leerlingen aan om zich te verdiepen in de geschiedenis en herinnering zowel plaatselijk, regionaal, landelijk en wereldwijd
- 23 Kies aangepaste leeractiviteiten en vermijd simulaties waarbij je leerlingen aanmoedigt zich te identificeren met de daders of de slachtoffers
- 24 Vraag je leerlingen deel te nemen aan en na te denken over landelijke en plaatselijke herdenkingen
- 25 Vermijd om de ontkenning van het verleden te legitimeren
- 26 Wees je bewust van de kracht, maar ook van de beperkingen van educatief materiaal, waaronder internet
- 27 Onderscheid historische en hedendaagse gebeurtenissen en vermijd a-historische vergelijkingen
- 28 Leef mee met de zorgen van je leerlingen